

Kanun Bilgileri

Kanun Numarası	5838
Başlığı	BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN
Kabul Tarihi	18/02/2009
Kabul Edildiği Birleşim	23.Dönem 3.Yasama Yılı 59.Birleşim
Cumhurbaşkanlığına Gidiş Tarihi	20/02/2009
Cumhurbaşkanlığından Geliş Tarihi	28/02/2009
Cumhurbaşkanınca Yapılan İşlem	Onay
Resmi Gazete Tarihi	28/02/2009
Resmi Gazete Numarası	27155(mük)
Diğer Bilgiler	Son Dönem Tasarı Bilgileri ve Komisyon Raporları

Kanun Tasarısı Bilgileri

Kanun Tasarısının Metni	
Dönemi ve Yasama Yılı	23/3
Esas Numarası	1/676
Başkanlığa Geliş Tarihi	09/02/2009
Tasarının Başlığı	İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı
Tasarının Özeti	Tasarı, küresel krizin olumsuz etkilerinin giderilmesi için yatırım ve istihdam ile ilgili mevzuatta değişiklik yaparak 2008 ve 2009 yılına münhasır kısa çalışma ödeneğinin yüzde elli artırılmasını, işe giriş ve işten çıkış bilgilerinin sisteme girilmesindeki aksaklıkların giderilmesini ve bürokratik engellerin azaltılmasını, ekonomik gelişmenin ülke geneline dengeli bir şekilde yayılması için yatırım ve istihdam için sağlanan ve 31/12/2008 tarihinde sona eren kolaylıkların uzatılmasını, kayıtlı ekonomiye geçiş için bazı değişikliklerin yapılmasını, e-ticaret uygulamalarının yaygınlaştırılmasını ve internet iletişiminden alınan özel iletişim vergisi oranının düşürülmesini, hurda araçların tasfiyesini ve vergi sisteminde ortaya çıkan bazı sorunların giderilmesine ve ekonomiyi canlandırmaya yönelik diğer değişiklikleri düzenlemektedir.
Tasarının Son Durumu	KANUNLAŞTI

Komisyon Tipi	Adı	Giriş Tarihi	Çıkış Tarihi	Yapılan İşlem	Karar Tarihi
Tali Komisyon	İçişleri Komisyonu	10/02/2009	16/02/2009	Raporunu Vermedi	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe Komisyonu	10/02/2009	16/02/2009	Raporunu Verdi	12/02/2009
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu	10/02/2009	16/02/2009	Raporunu Vermedi	
Tali Komisyon	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu	10/02/2009	16/02/2009	Raporunu Vermedi	

Esas Komisyon Raporu(Sırasayısı) 329

Kanun Numarası: 5838Esas Alınan Tasarı Teklif : 1/676

Birleşenler

2/72

2/102

2/106

2/334

2/368

2/375

2/381

2/383

2/387

AYRIŞIK OY

Madde 1

Maddedeki düzenleme ile "genel ekonomik kriz"in varlığı kabul edilmektedir. Buna rağmen hükümet ekonomi alanında kriz şartlarının gerektirdiği düzenlemeleri yapmamaktadır. Madde ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa bir geçici madde eklenmesi öngörülmektedir. Düzenleme ile "kısa çalışma süresi" uzatılmakta ve "kısa çalışma ödeneği"nin miktarı artırılmaktadır.

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun kısa çalışma süresi ve ödeneğinin düzenlendiği 2 nci Ek Maddesine göre "genel ekonomik kriz" veya "zorlayıcı nedenlerle" işyerinde geçici olarak en az dört hafta işin durması veya kısa çalışma hallerinde işçilere çalıştırılmadıkları süre için işsizlik sigortasından kısa çalışma ödeneği ödenir. Aynı maddeye göre "Kısa çalışma süresi zorlayıcı sebebin devamı süresini ve herhalde üç ayı aşamaz." Tasarı Yasa maddesinde yer alan üç aylık süreyi altı aya çıkarmakta ve kısa çalışma ödeneğini yüzde 50 oranında artırmaktadır. Ancak genel ekonomik kriz şartlarında altı aylık süre de yetersiz olacaktır. Süreler ve genel olarak ödenek miktarı; İşsizlik Fonu'nun yıllık geliri ve Fonun büyüklüğü yani varlığı ile kıyaslandığında son derece küçük kalmaktadır. İşsizlik Sigortası Fonu'na ilişkin rakamlar bunu göstermektedir.

	200S	2007	2008 (1)	2009 (2)	2006	2007	2008 (1)	2009 (2)
	CARİ FİYATLARLA, MİLYON TL				GSYH'YA ORANLAR, YÜZDE			
I- GELİRLER	6.093	7.39	9.27	10.337	0,80	0,87	0,93	0,93
-PRİM GELİRLERİ	1.988	2.413	3.119	3.144	0,26	03	0,31	0,28
-DEVLET KATKISI	657	814	1.050	1.048	0,09	0,10	0,11	0,09
-FAİZ GELİRLERİ	3.405	4.100	5.024	6.072	0,45	0,48	0,51	0,55
II- GİDERLER	376	404	1.966	3.241	0,05	0,05	0,20	0,29
-SİGORTA GİDERLERİ	»2	324	450	569	0,04	0,04	0,05	0,05
-DİĞER GİDERLER	84	81	1.516	2.672	0,01	0,01	0,15	0,24
III-GELİR-GİDER FARKI	5.717	6.986	7.304	7.096	0,75	0,82	0,73	0,64
IV-TOPLAM FON VARLIĞI	23.744	30.71	38.01	45.112	3,13	3,60	3,82	4,06

(1)Gerçekleşme Tahmini

(2)Program

Kaynak: DPT, Genel Ekonomik Hedefler ve Yatırımlar 2009.

Görüldüğü gibi Fonun yıllık faiz gelirinin neredeyse bir aylık tutarı ile işsizlik sigortasına yönelik ödemelerin bir yıllık tutarı karşılanabilmektedir. Bu tablo Fonun amacına uygun olarak kullanılmadığını göstermektedir. Zira işsizlik sigortası ödeneğinden yararlanmanın şartları oldukça ağırdır. Bu şartların yumuşatılması gerekir. Bu çerçevede Fon önemli ölçüde kamunun borçlanma ihtiyacını karşılamaktadır.

Tasarının bu konudaki hükümleri yukarıda da ifade ettiğimiz gibi yetersizdir. Tasarıdaki "altı aylık" sürenin en azından kriz şartları da dikkate alınarak bir yıla çıkarılması ve işsizlik sigortası ödeneğinden yararlanmanın şartlarının yumuşatılması gerekir. Böyle bir düzenlemenin yapılması en azından kriz dönemi için bir zorunluluktur.

Madde 2

Madde ile öngörülen düzenleme hukuka aykırıdır. Madde ile sağlık hizmeti sunucularına halen en geç 45 ila 90 gün aralığında yapılması gereken ödemelerde süre

uzatılmaktadır. Yürürlükteki 5510 sayılı Kanunun değişik 97 nci maddesine göre "Sağlık hizmeti sunucularına, tahakkuk etmiş alacaklarının %75'i ile %90'ı arasındaki tutar, faturaların teslim tarihinden itibaren en geç kırkbeş gün içinde alacaklarından mahsuben avans olarak ödenir. Doksan gün içinde de fatura ve eki belgelerin incelemesi tamamlanarak geri kalan tutar ödenir."

Tasarı 45 günlük süreyi 60 güne çıkartmaktadır. Sürelerin uzatılması hak kaybına yol açabilecek niteliktedir.

Ayrıca maddede yer alan bir diğer düzenleme 60 günlük sürenin daha da uzamasına yol açabilecektir. Maddenin birinci cümlesi ile değiştirilmesi öngörülen 5510 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin yedinci fıkrasının birinci cümlesine göre "Sağlık hizmeti sunucuları sunmuş oldukları hizmetlere ilişkin bir ay içinde düzenledikleri fatura ve eki belgeleri Kurumun belirleyeceği tarihe kadar Kuruma teslim ederler." Buna göre belgelerin teslim tarihinden itibaren duruma göre 45 günlük bir süre kaybı olabilecektir. Bu durumda 60 günlük süre 105 güne kadar çıkabilmektedir.

Rekabetin yoğunlaştığı, ekonomik krizin toplumun bütün kesimleri için ağır maliyet getirdiği bir ortamda sağlık hizmeti sunucularına yapılan ödemelerin geciktirilmesi gerçeklerle uyumlu değildir. Önerilen düzenleme sağlık harcamalarındaki artış nedeniyle bütçe açığında meydana gelen artışın IMF'nin istekleri doğrultusunda sağlık hizmeti sunucularının hak kaybına yol açacak şekilde azaltılmasına yöneliktir. Bu nedenle altı aylık sürenin yürürlükteki yasada olduğu gibi üç aya indirilmesi uygun olacaktır.

Madde 14

Madde ile Özel İletişim Vergisi kablolu, kablosuz ve mobil internet servis sağlayıcılığı hizmetlerinde % 5'e, diğer telekomünikasyon hizmetlerinde % 15'e indirilmektedir.

11/7/2006 tarihli ve 2006/38 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararıyla onaylanan Bilgi Toplumu Stratejisi eki (2006-2010) Eylem Planında "VI-Rekabetçi, Yaygın ve Ucuz İletişim ve Altyapı Hizmetleri" başlığı altında yer alan "105-Veri ve İnternet Hizmetlerinde Vergi İndirimi" bölümünde bu verginin 18 ay içinde kaldırılacağı taahhüt edilmiştir. 18 aylık süre çoktan dolmuştur. Tasarı ile yapılan düzenleme bu taahhüde uygun değildir. İnternet hizmetleri üzerindeki Özel İletişim Vergisinin tamamen kaldırılması gerekir.

Madde 28

Madde ile Başbakanın belirleyeceği Bakanlardan oluşan bir "Ekonomi Koordinasyon Kurulu"nun kurulması kararlaştırılmaktadır.

Ekonomi politikalarının oluşturulmasında, bu politikaların uygulamasında kurumlar arasında eş güdümü sağlayacak bir kurulun kurulması olumlu karşılanmaktadır.

Bununla birlikte, bu oluşumun Başbakanlık bünyesinde yeni bir Kurul olarak tasarlanmasının önemli sakıncalarının bulunduğu düşünülmektedir.

Bu bağlamda Kurulun görev ve yetki alanına giren pek çok hususun ekonomi bürokrasisi içerisinde faaliyet gösteren diğer kamu kurumlarının yetkileri ile çatıştığı görülmektedir. Bu kurulması planlanan Kurulun etkinliğini azaltacak ve kendisinden beklenecek işlevleri yerine getirmesini engelleyecek bir husustur.

Nitekim Kurulun yetki alanında derç edilen hususların pek çoğu hali hazırda Başbakanlığa bağlı "Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Müsteşarlığı" aracılığıyla yerine getirilmektedir.

Maddenin (b) ve (f) bentleri doğrudan DPTnin görev ve yetki alanına girmektedir.

Nitekim (b) bendi Ekonomi Koordinasyon Kuruluna "Para, kredi, finans, maliye, borçlanma, gelirler ve diğer ekonomi politikaları ile plan ve programların tespitinde, uygulanmasında ve güncelleştirilmesinde koordinasyon sağlama" yetkisini vermektedir.

DPT'nin görevlerini düzenleyen 24.06.1994 tarihli 540 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin (KHK) 2. Maddesinin (b) bendi "Hükümetçe belirlenen amaçlar doğrultusunda kalkınma planları ile yıllık programları hazırlama" görevini DPTye vermektedir. Aynı maddenin (f) bendi ile DPTye "Kalkınma planlarının ve yıllık programların uygulanmasını izlemek ve koordine etmek, değerlendirmek ve gerektiğinde kalkınma planlarında ve yıllık programlarda usulüne uygun değişiklikler yapma" yetkisi de verilmektedir.

Benzer şekilde (f) bendi ile de Ekonomi Koordinasyon Kuruluna Kurul kararlarının uygulama süreçlerini izleme, değerlendirme; sonuçları ilgili bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları ile Başbakan'a iletme" yetkisi verilmektedir.

Buna karşın DPT'nin görev ve yetkilerini düzenleyen 540 sayılı KHK'nin 2. Maddesinin (c) bendinde "Bakanlıkların ve kamu kurum ve kuruluşlarının iktisadi, sosyal ve kültürel politikayı ilgilendiren faaliyetlerinde koordinasyonu sağlamak, uygulamayı etkin bir biçimde yönlendirmek ve bu konularda Hükümete müşavirlik yapma" görevi verilmektedir.

Bu çerçevede Başbakanlığa bağlı bir "Ekonomi Koordinasyon Kurulu" ekonomi politikalarının oluşum ve karar alma süreçlerinde koordinasyonu sağlamak bir yana, tam tersine, kurumlar arasında yetki ve sorumluluk karmaşasına neden olarak kendinden beklenen işlevleri yerine getiremeyecek ve yeni sorunlara da neden olabilecektir.

Ayrıca madde ile "Gerektiğinde, gelir azaltıcı veya harcama artırıcı önerileri değerlendirmek, uygun görülenler hakkında etki analizlerini yapmak veya yaptırma" yetkisi de Ekonomi Koordinasyon Kuruluna verilmektedir.

10.12.2003 tarih ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun "Gelir ve giderleri etkileyecek kanun tasarıları" başlıklı 14 üncü maddesi "Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri; kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tasarılarının getireceği mali yükü, orta vadeli program ve mali plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplar ve tasarılar eklerler. Sosyal güvenliğe yönelik kanun tasarılarında ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilir. Ayrıca, bu kanun tasarılarına Maliye Bakanlığı ile ilgisine göre Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı veya Hazine Müsteşarlığının görüşleri eklenir." şeklindedir. Buna göre Tasarının 28 inci maddesi ile Ekonomi Koordinasyon Kurulu'na verilmesi planlanan bu görev halihazırda Maliye Bakanlığı ile ilgisine göre DPT ve Hazine Müsteşarlığının görev alanındadır. Anılan kurumlar bu görevlerini en etkin şekilde yürütmektedirler.

Bu çerçevede "Proje Analizi, Etki Analizi ve Makro Modelleme" tecrübesi bağlamında Devlet Planlama Teşkilatı Türk Ekonomi Bürokrasisi içinde seçkin bir yere sahiptir. Madde bu şekilde yasalaştığı takdirde kurumlar arasında yetki karmaşasına yol açacaktır.

Ekonomi Koordinasyon Kurulunun toplantılarına özel kesim, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin de katılabileceği belirtilmektedir. Bu yönüyle amaçlanan kamu-özel kesim işbirliğinin artırılması ve iyi yönetişimin sağlanması ise olumlu karşılanmaktadır.

Ancak Hükümetin ekonomik ve sosyal politikalarına özel kesim ve sivil toplumun katkı sunduğu Ekonomik Sosyal Konsey 2001 yılından bu yana faaliyetlerini sürdürmekte ve sekretaryası DPT aracılığıyla yürütülmektedir.

Kalkınma planları ile programlara temel teşkil eden çalışmalar da kamu, özel kesim ve sivil toplum temsilcilerinden oluşan Özel İhtisas Komisyonları aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle özel kesim ve sivil toplumla işbirliğine yönelik kanalların kullanımında Devlet Planlama Teşkilatının önemli bir tecrübesi bulunmaktadır.

Ayrıca, ekonomi politikalarının oluşturulmasında siyasi irade, teknisyenler ve özel kesimi bir araya getiren pek çok Kurulun sekretaryası DPT eliyle yürütülmektedir. Ekonomik ve Sosyal Konsey'e ilave olarak; Yüksek Planlama Kurulu, Para Kredi ve Koordinasyon Kurulu, bu çerçevede faaliyet göstermektedir.

Getirilen bu tasarı ile yeni bir koordinasyon kurulunun kurulması uygundur. Ancak bu Kurulun Başbakanlık bünyesinde kurulması kurumlar arasında yetki çatışmasına yol açarak hem kaynak israfına hem de Kuruldan beklenen işlevin yerine getirilememesine neden olacaktır.

Ekonomi Koordinasyon Kurulu'nun Başbakanlık bünyesinde kurulmasından amaçlanan Kurulun yaptırım ve koordinasyon gücünün artırılması ise Devlet Planlama Teşkilatının da Başbakanlığa bağlı bir kuruluş olduğu gözden kaçmamalıdır. Kaldı ki DPT'nin sekretaryasını yürüttüğü ve yukarıda sayılan Kurulların doğal başkanı Başbakandır.

Bu nedenle söz konusu platformun Başbakanlığa bağlı yeni bir Kurul olarak kurulması ve sekretaryaya hizmetlerinin Başbakanlık aracılığıyla yürütülmesi yerine; bu konularda uzun yıllardır faaliyet gösteren, tecrübe, birikim ve kurumsal kapasiteye sahip olan T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı bünyesinde kurulması, Kurulun sekretaryaya hizmetlerinin Müsteşarlık tarafından yürütülmesi daha uygun olacaktır. Ayrıca yine düzenleme ile DPT bünyesinde işlevini kaybeden kurulların da kaldırılması yerinde olacaktır.

Bu çerçevede Devlet Planlama teşkilatının görev ve yetkilerini düzenleyen mevzuatta gerekli düzenlemeler yapılarak ekonomi politikalarının oluşum ve uygulamasında kurumlar arasında gerekli ahenk sağlanabilir. Bu çerçevede işlevini kaybetmiş Para Kredi ve Koordinasyon Kurulu gibi Kurullar kaldırılabilir. Bununla birlikte hükümetin ekonomik ve sosyal politikalarının oluşturulması sürecine özel kesim katkısını sağlayacak, iyi yönetimi güçlendirebilecek kanalları daha etkin çalıştıracak düzenlemeler gerçekleştirilebilir.

Tüm bu değerlendirmeler ışığında maddenin yeniden gözden geçirilmesi ihtiyacı açıktır.

Tasarıda yer alan ve lisanslı depoculuğun teşvikine yönelik maddelerin komisyonda çıkarılması doğru olmamıştır.

M. Akif Hamzaçebi

Trabzon

Ferit Mevlüt Aslanoğlu

Malatya

Esfender Korkmaz

İstanbul